

Don't Ask, Don't Tell kao i svuda na svetu, i u Srbiji je jedna je od strategija devojaka i žena lezbejske orijentacije u samoodbrani od homofobije. Zato što su u višegodišnjem radu Labrisovog psihološkog savetovališta lezbejke najčešće tražile pomoć u pridobijanju podrške roditelja i drugih članova porodice za svoj lezbejski identitet, autorka se u okviru ovog članka odlučila da sastavi "(ne)poslato pismo" roditeljima u formi eseja, odnosno dnevnika "imaginarne devojke". Pismo je doprinos i aktuelnoj Labrisovoj kampanji usmerenoj prema roditeljima čije su ćerke lezbejke.

PISMO RODITELJIMA

"Ne pitaj me ništa i neću ti prva ništa reći", tako mi je nekada najlakše i najteže. Ako ne postojim, vama je lakše. Ako ne postojim, na duge staze - meni je teže. A ja sam lezbejka. Zna li kako sam se osećala kad sam spoznala da mi se dopadaju devojke? Znam da "ne želite da znate", ali ću vam reći da nisam sebi verovala da su to zapravo ljubavna osećanja, sebi sam govorila da mi se učinilo, da je to slučajno, da se to svakom nekad dogodi i da je baš zato prolazno. Pokušala sam da potrem i poništim osećanja ljubavi, jer mi nikada niste rekli da su lezbejke u redu i da ćete me voleti kada porastem i imam partnerku.

Sposobnost da imam ljubavna i seksualna osećanja prema ženama se "nastavila", svet mi se poljuljao jer nisam uspela da ih se otarasim i počela sam da mislim da "izgleda da sam". I počela sam da se bojim "da mi piše na čelu", da se oblačim kako se traži i smatra da je "ženstveno". Onda sam mislila da dokle god je to samo u mojoj glavi, sve je još uvek pod mojom kontrolom. Srećem devojke koje nekada koketiraju sa tim da su gej, jer ih to čini zanimljivijim u (homofobičnom) društvu. Lako im je da se sa tim šale, jer nisu lezbejke, ovim samo skreću pažnju i sutra će biti pod ruku s momkom. Proći će "moda za jedan dan". A kad si "stvarno"? Panika, strah, bes na sebe, želja da se i ja probudim sutra i da nije tačno da sam lezbejka.

Stidljiva, nesigurna, konačno sam uspela da saznam gde su mesta na kojima se okupljaju devojke koje su kao ja. Čudno mi je to bilo, mračni klubovi, često sutereni, ispod nivoa zemlje, samo određenim danima (u stvari noćima), kao da sve mi "radimo nešto loše", a ne mogu devojku koja mi se dopala da poljubim usred dana u kafiću u Knezu. Još više mi napetost i neka nepodnošljivost prema samoj sebi raste. Ne znam šta da radim, čini mi se kao da mi u tom zagušljivom klubu nije mesto, u nekim kontaktima koje hrabro pravim ispostavi se da nam ništa drugo sem seksualne orijentacije nije zajedničko. Kao da ni tu ne pripadam.

Samo želim da živim obično kao drugi ljudi. Ne jednom ili dva puta nedeljno, krijući se, oprezna da li me neko video da sam ovde ušla ili kad me neko pozove na mob da odgovaram da sam u kafeu (naravno, u nivou zemlje, nikako ispod) sa (naravno, heteroseksualnim) društvom. Između svetova sam, većinskog i jedinog dozvoljenog, i onog drugog - prokazanog. Koliko puta pomislim da je ta većina u pravu, ovo nije u redu. Onda pogledam duboko u sebe i podsetim se da ljubav ne može biti loša i da moram da verujem u sebe. Često nemam iz čega da crpim ovo podsećanje, sve mi se čini gotovo neizvodljivim, poželim i da me nema. Prestravi me kad mi se ova želja vraća. I ne mogu ni sa kim da pričam o tome.

Uvek sam lojalna vama, svojim roditeljima, ne sebi. Niste me naučili da ljubav ima svoje različite izraze i da je svaka osoba ok, bez obzira koga voli. Da sam dobra i ako je moj život drugačiji od vašeg. Naučili ste me da je važnije da vas štitim i ja to često činim kako umem i znam jer vas volim, ali da vas štitim od sebe? Pa, bezbroj puta sam pomislila da bih vas uznemirila, da bi vam se zdravlje pogoršalo, "da ste stari i da više i nema smisla", da to nikad ne biste prihvatili, da kad se odselim "to više i nije vaša stvar", a da ako ranije kažem – izbacićete me iz kuće (jer od vas zavisim), pa sam otišla u drugi grad i tu živim svoj život o kojem vi ništa ne znate. Imala sam ga i "pod vašim krovom", ali to niste želeli da vidite.

Stalno sam dobra glumica, pretvaram se. Odustanem od sebe. Očekujete da u mom životu postoji dečko i da jednog dana imate unučice. Jednom izbegnem da odgovorim, jednom kažem "imam nekoga", nekad vas ućutkam da je za decu "još rano" ili proturim da "možda i neću imati decu", nebrojeno puta želim da eksplodiram i viknem "imam devojku" ili "ne, ne svidjaju mi se muškarci, žao mi je, osećam nešto prema ženama, ali ne smem to da spominjem, jer znam kako ćete reagovati". Posustajući pod pritiskom, opet vratim sopstveni časovnik unazad i sebi kažem da je ovo verovatno prolazna faza i da će "na kraju sve biti u redu, brak, deca, i sl.". Poželim da sam u ružnom snu i, hrabrim sebe (ili zavaravam?), sigurno ću se iz njega probuditi.

Kako znam vaše reakcije? Zato što ste jedni od onih koji su mi rekli da je homoseksualnost bolest, zlo, mrak, nije normalno, da je to nešto najgore, i "da bi vas bog kaznio da vam je dete homoseksualac". Ne kažete ni lezbejka, kao da nisam žensko, o tome ni ne mislite, odgurnuli ste me još dublje u nevidljivost! Čula sam i kad ste rekli da ne biste mogli da podnesete da ste nešto pogrešili (a u mislila već vidim da bih vas, brižna i zaglibljena u neopravdanoj krivici, uveravala da niste), rekli ste da ne biste smeli familiji da izadjete na oči, pitali se kako bi vaš Sin to objasnio svojim u školi, da nikako ne biste podneli tu sramotu (zauralala bih iz sve snage da nikoga nisam ubila, već volim žene, i sigurna sam da bih zauzvrat čula da je «bolje da sam vas ubila» ili da sam vas «već na ovaj način sahranila»). I skrećete mi pažnju da komšije već zapažaju "kako mi tu stalno dolaze neke devojke". "Drugarice", kažem. Odana, pomažem u tome šta će misliti o vama. Ja nisam važna. Suvise se plašim.

I sećam se da kad sam pokušala da ispitam kako o svemu ovome razmišljate, da sam vam rekla za jednu svoju drugaricu da se zaljubila u neku devojku, i da ste me pitali "šta će mi ona". A ona mi je i rekla da "čim neko zna", redje je poziva u kuću ili je više ne poziva ili traži "da ne spominje TO kad dolazi". I da je nekako uspela da kaže svojim roditeljima i "da su se oni s tim pomirili, pogotovo što ne živi više s njima, ali kad su praznici i rođendani, nikada ne pozivaju njenu devojku da dodju zajedno". Kad bolje razmislim, naš scenario bi možda i bio da praktično nikada ne bismo ni razgovarali o mom privatnom životu, "to nije tema". Čak i kad bih bila sigurna u takav ishod izmedju nas, ne usudjujem se da rizikujem. Pre saopštavanja sam još uvek vaše dete, posle... sve mi se čini da biste trenutno zaboravili tu činjenicu.

I ja sam već završila "selekciju" svojih prijateljica. Gotovo da niste primetili, samo ste me za jednu pitali što se više ne javlja. "Nije bila fer" rekla sam vam i bili ste zadovoljni odgovorom i rekli "da mi onda takva i ne treba". Bili smo nadomak, taman da otvorimo o čemu je reč... ali, "ništa, ništa - bolje ne sada, drugi put". Druga drugarica, isto se družimo od osnovne škole, stalno me pita kad ću naći dečka. Misli

da "samo nisam naišla na pravog". Izgleda da me nije čula šta sam joj rekla. A noćima sam se spremala kako ću drugaricama da kažem, kad već ne mogu vama.

Jedna me pitala da li sam imala "loše iskustvo s muškarcima" ili je nešto drugo "razlog", npr. "teško detinjstvo" (uf, to bi vam bila slaba tačka!). Podsetila me kad sam se na početku i sama pitala da li je homoseksualnost "u genima, pa se takva rodim" (a nije), i shvatila koliko se očajnički trudim "da pronadjem nešto", tek da bi mi bilo lakše da sama sebe prihvatim. Srećom, sad je moje iskustvo da uvek postoje prijatelji(ce) koji/e razumeju i vesele se što sam različita od njih, srećni/e i ponosni/e na sebe što sam ih procenila da su ok da mogu da im kažem. Osetili su da sam im saopštavanjem poklonila dragocenost, da su privilegovani što sam se baš njima poverila. I vidim da su ponosni što im je jedna prijateljica lezbejka. Uхватила sam sebe kako se poslednje pomenutoj drugarici pravdam, a u sebi znam da kad voliš ženu - to je to - lepota osećanja je razlog, nema drugo. Isto kao i kada ste heteroseksualni. Znam "da ne date da se to poredi". Ali, tako je, žao mi je što to i vi i mnogi drugi ne dozvolite sebi da shvatite.

Kad si lezbejka, jednako želiš da često vidjaš svoju voljenu osobu, da joj se osmehneš i da ti uzvрати osmeh, da pričate šta se dešavalo tokom današnjeg dana, da vodite ljubav strasno i nežno, da provodite vreme zajedno sa prijatelji(ca)ma "koje znaju", da Ona bude uz tebe kad imaš teškoće sa ispitima ili na poslu, da te vodi kod svojih roditelja na ručak gde će svi znati da je voliš i da ona tebe voli, da se o vašoj ljubavi priča kao i o trenutnoj vezi njenog brata sa njegovom devojkom, da te partnerka "nehotično" nežno dotakne dok se spremate da krenete i njeni vas pozovu "da ponovimo ovo popodne". Želim da, kad nam je obema važno, postepeno planiramo zajednički život i da nam, da se skućimo, ako možete finansijski pomognete. Želim da nam komšije kažu "dobar dan" jednako kao i drugima u zgradi i vide nas i kao svoje komšinice, zaposlene žene koje imaju i svoj posao i idu na pijacu i svake nedelje na Vračaru igraju stoni tenis i brinu o maci koja je takodje članica porodice i nesmetano razvijaju svoju lezbejsku egzistenciju. I da je jasno da je seksualni identitet samo jedan od naših identiteta, da smo celina svojih identiteta, kao i svako drugi. Želim da podelim s vama, roditeljima, kako nas obe tišti što je za lezbejski par u ovoj zemlji teško imati decu, ali da ne priznajemo ograničenja koja nas stavljaju na mesto "gradjanki drugog reda" i da ćemo smisliti svoj način da proširimo svoju lezbejsku porodicu i da mi, sutra kad naše dete krene u školu, treba vaša podrška da učiteljica poštuje i prihvati da dete ima dve mame i da dete i nas ohrabrite da istrajemo i kažete nam da smo u pravu.

Ako sve ovo ne razumete, čitala sam, i sad već i poznajem devojke i žene lezbejske orijentacije koje uvek samostalno grade svoje bezbedne alternativne porodice, jer znaju da im homofobične primarne porodice ne mogu oduzeti ljudsko pravo na lični rast i razvoj. Krvno srodstvo ne biram, ali mogu da ga trampim za poštovanje i osećanje da sam ljudsko biće, jednako vredno kao svi. I dok vam ovo pišem, već prepoznajem svoju regresiju i da se kao dete naljutim i zaustim da vam kažem da je svako odgovoran za svoje odluke. Znam lezbejke koje i u kasnim pedesetim "još nisu rekly" i ja ne želim da živim s tim teretom, nevidljiva. Imam pravo da se ljutim, a ovo o odgovornosti (i vašoj i mojoj) je istina.

Jako sam umorna od pretvaranja. Poželim da vam kažem "Izvinite, ne mogu više da brinem o vama, sada moram o sebi". Iako ćete se osetiti izdano, ostavljeno, ipak ću to u jednom trenutku morati da učinim kako bih bila slobodna u svom sopstvenom životu. Na vama je da li ćete me podržati i pokazati mi da je za ljubav dovoljno što sam vaše dete i voleti me, jednostavno, bez uslova.

Dušica Popadić

decembar 2006.